

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 506/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Barborou Hlavatou, SNP 41, Považská Bystrica, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obdo 105/2021 z 28. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.
2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledujúci stav veci:
3. Sťažovateľ je v právnom postavení žalovaného v spore o zaplatenie sumy 137 899,09 eur s príslušenstvom.
4. V priebehu konania podala žalobkyňa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), opakovane návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zriadením záložného práva zabezpečujúceho pohľadávku žalobkyne voči sťažovateľovi vyplývajúcu z dohody o prístupí k záväzku na nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľa.

5. Kým skorší návrh žalobkyne na zriadenie záložného práva na nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľa všeobecne súdy zamietli, druhému návrhu žalobkyne bolo uznesením Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 14 C 56/2020-537 z 13. januára 2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8 Cob 40/2021-597 z 12. mája 2021 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) vyhovené.

6. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnutým uznesením tak, že dovolanie sťažovateľa odmietol, keďže smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, keďže nejde o rozhodnutie, ktoré je rozhodnutím vo veci samej, ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

7. Najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, že *„Inštitút zabezpečovacieho opatrenia a obdobne aj inštitút neodkladného opatrenia sú tzv. osobitné procesné postupy, ktoré upravuje Civilný sporový poriadok. Nariadením zabezpečovacieho opatrenia vzniká tzv. sudcovské záložné právo (strany sporu/účastníci konania nadobúdajú práva a povinnosti z titulu záložného práva), ktorého trvanie nie je síce podmienené právoplatným skončením veci, ale bez existencie meritórneho rozhodnutia stráca zmysel s poukazom na § 343 ods. 3 C. s. p. Nakoľko ide o obdobný inštitút ako pri neodkladnom opatrení, vzťahuje sa naň rovnaký režim, týkajúci sa prípustnosti dovolania. To môže byť prípustné iba z dôvodov zmätočnosti podľa § 420 C. s. p. a len v prípade, ak rozhodnutie o zabezpečovacom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej za predpokladu, že samotné takéto rozhodnutie kumuluje vec samu. Ide o prípady návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia po skončení konania vo veci (meritórnom rozhodnutí) alebo ojedinele rozhodnutie o takomto návrhu pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba vo veci samej a samotné zriadenie záložného práva postačuje na úpravu pomerov strán sporu. Takéto konanie v oboch prípadoch končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia. Tieto právne náhľady sú zastávané aj v odbornej právnickej literatúre (viď publikáciu Civilný sporový poriadok, Komentár, C. H. Beck, Praha, 2016, str. 1086 a 1154 až 1164). K obdobným záverom dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/157/2017 v súvislosti s nariadením neodkladného opatrenia, kedy konštatoval, že vylúčením prípustnosti dovolania proti takému uzneseniu odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, právna úprava obsiahnutá v § 420 C. s. p. zohľadňuje, že v prípade takéto rozhodnutia ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarca tu bezpochyby zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pri tom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (obdobne sp. zn. 8Cdo/83/2017, sp. zn. 5Obdo/76/2016). V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca okrem návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, podal aj žalobu vo veci samej, o ktorej súd prvej inštalencie zatiaľ meritórne nerozhodol. Nejde preto o prípad zabezpečovacieho opatrenia, v ktorom by bola obsiahnutá vec sama, a teda o prípad, kedy by išlo o rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej. Takéto rozhodnutie o nariadení zabezpečovacieho opatrenia nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí v zmysle § 420 C. s. p. Aj po rozhodnutí o nariadení zabezpečovacieho opatrenia konanie vo veci samej pokračuje. Od takejto línie ustálenej*

rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemá dovolací súd dôvod odchyliť sa ani v tejto veci (viď napr. 5Obdo/12/2018).“.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutému uzneseniu o odmietnutí dovolania podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Najvyšší súd pochybil, pokiaľ dospel k záveru o neprípustnosti dovolania. Podľa názoru sťažovateľa je rozhodovanie o návrhu na zriadenie záložného práva rozhodnutím, ktorým sa konanie o tomto návrhu končí.

b) Najvyšší súd neposkytol právny názor na to, akým procesným postupom, ak nie dovolaním, by sa sťažovateľ mal domáhať prieskumu rozhodnutia o zriadení sudcovského záložného práva, ktoré je významným a závažným zásahom do základného práva vlastníť majetok.

c) Sťažovateľ zastáva názor, že rozhodnutia takej špecifickej povahy, ako sú rozhodnutia nariaďujúce neodkladné a zabezpečovacie opatrenia, nemožno stotožňovať s bežnými procesnými rozhodnutiami v rámci konania vo veci samej, keďže podstatou zabezpečovacieho opatrenia v žiadnom prípade nie je úprava podmienok vedenia konania ani žiadna procesná otázka. Sťažovateľ poukazuje aj na systematické zaradenie ustanovení o neodkladných a zabezpečovacích opatreniach do tretej časti Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) s názvom „Osobitné procesné postupy“.

d) Sťažovateľ nepovažuje za ústavne konformné delenie procesných nesprávností na pochybenia s rôznou intenzitou, keďže ich vplyv v konaní o vydaní zabezpečovacieho opatrenia môže byť úplne rovnaký, dokonca aj závažnejší ako v prípade rozhodovania vo veci samej, v ktorej dochádza k riadnemu a podrobnému dokazovaniu.

e) Sťažovateľ zdôraznil, že predmetom ústavnej sťažnosti nie je otázka vyhodnocovania správnosti či nesprávnosti právneho názoru súdov prvej a druhej inštancie na splnenie podmienok vydania zabezpečovacieho opatrenia zriadením záložného práva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva sťažovateľa na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) odmietnutím jeho dovolania bez meritórneho prieskumu.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces:

10. Podľa sťažovateľa najvyšší súd tým, že dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu všeobecných súdov o zriadení záložného práva ako zabezpečovacieho opatrenia odmietol ako neprípustné, teda odmietol predmetné rozhodnutia meritórne preskúmať, neposkytol právam sťažovateľa ochranu, akú si vzhľadom na význam vlastníckeho práva zasluhujú, a takýto prístup považuje sťažovateľ za neústavný.

11. Ústavný súd uvádza, že dovolací súd sa v preskúmvanej veci drží svojej ustálenej rozhodovacej praxe (R 21/2018, R 76/2018), ktorú ústavný súd považuje za ústavne konformnú (pozri napr. IV. ÚS 210/2022).

12. Podstatou posúdenia v prípade dovolania smerujúceho proti zabezpečovaciemu opatreniu, resp. neodkladnému opatreniu je zistenie, či v dovolacom konaní napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorého povaha by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k vylúčeniu prípustnosti dovolania) zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, ktorého trvanie je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Ako najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, zákonodarca tu zohľadnil, že procesné nesprávosti súdov, ku ktorým pritom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017). K uvedenému záveru dospel najvyšší súd už v rozhodnutí č. k. 8Cdo/83/2017 zo 14. júna 2017, v ktorom uviedol, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taktiež v uznesení č. k. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017 dovolací súd vyslovil, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po ktorého podaní bola podaná nadväzujúca žaloba. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má teda povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného po skončení konania (pri splnení podmienok podľa § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu (pozri uznesenie najvyššieho súdu č. k. 5Cdo/154/2018 z 28. marca 2019).

13. V posudzovanej veci sťažovateľa nejde o žiaden z uvedených prípadov rozhodnutia vo veci samej, keďže návrh žalobkyne na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia bol podaný v rámci konania vo veci samej o zaplatenie sumy 137 899,00 eur. Nejde preto o prípad rozhodnutia, ktoré by konzumovalo vec samu, keďže vecou samou je nárok žalobkyne na zaplatenie peňažnej sumy a zabezpečovacím opatrením sa iba zriaďuje na majetok žalovaného sudcovské záložné právo, ktoré nie je možné realizovať bez meritórneho rozhodnutia priznávajúceho peňažný nárok. Pokiaľ ide o otázku, či rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, sa má ma myslí len skončenie meritórneho konania alebo (aj) skončenie konania o zabezpečovacom opatrení, najvyšší súd vo svojej rozhodovacej praxi uvádza, že za „rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“, v zmysle § 420 CSP sa považuje také rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie o veci vymedzenej žalobou končí bez toho, aby súd vec vecne prejednal. Môže ísť napríklad o zastavenie konania pre absenciu procesných podmienok alebo pre späťvzatie žaloby alebo odvolania, odmietnutie podania (odvolania) pre neodstránenie vád a podobne. Zmeňujúce a ani potvrdzujúce rozhodnutie nie je takým rozhodnutím, pretože mu vždy predchádza vecný (meritórny) prieskum odvolacieho súdu. Možno len doplniť okolnosť v preskúmvanej veci nespochybňovanú, že dovolanie podľa

§ 421 ods. 1 CSP je v prípade dotknutom ústavnou sťažnosťou vylúčené podľa odseku 2 tohto ustanovenia v spojení s § 357 písm. d) CSP.

14. Ústavný súd považuje rozhodovaciu prax najvyššieho súdu o už nastolenej otázke za ústavne akceptovateľnú a nevidí dôvod, aby do tejto vstupoval.

15. Pokiaľ sťažovateľ zastával názor, že všeobecné súdy (súdy prvej a druhej inštancie) svojimi rozhodnutiami zasiahli do jeho základného práva vlastníť majetok, nič mu nebránilo napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu v zákonom stanovenej dvojmesačnej lehote ústavnou sťažnosťou (pozri napr. IV. ÚS 210/2022).

16. Závery, ku ktorým najvyšší súd dospel, tak nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom. Z týchto dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, keďže neidentifikoval žiadne porušenie sťažovateľom označených práv.

17. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu